

การศึกษาการบริหารงานตามหลัก
ธรรมภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 21

● วลัยพรรณ จิตต์วิญญาน

การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

A Study of Execution according to the Principles of Good
Governance by Educational Institution Administrators under
Office of Secondary Education Service Area 21

วัลย์พรรณ จิตต์วิญญาน¹
ดร. ชีระวัฒน์ เยี่ยมแสง²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล จำแนกตามสถานภาพ ขนาดสถานศึกษาและศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 132 คนได้มาโดยการเลือกสถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน(Krejcie and Morgan) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ โดยแบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .20 ถึง .85 และค่าความเชื่อมั่น .96 สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบเอฟ(One –way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe’)

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับของค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

² ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส และหลักการมีส่วนร่วม

2. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีสถานภาพและขนาดสถานศึกษาต่างกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 หลักนิติธรรม การปฏิบัติงานในสถานศึกษาควรยึดและปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของราชการ หลักคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่โดยยึดมั่นในความถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา หลักความโปร่งใสควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานและจัดระบบการตรวจสอบภายในสถานศึกษาให้ชัดเจนและทุกฝ่ายตรวจสอบได้ หลักการมีส่วนร่วมควรส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ หลักความรับผิดชอบควรมีการจัดองค์กรและโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจนในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากร หลักความคุ้มค่าควรมีการควบคุม กำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความคุ้มค่าและเกิดประโยชน์

คำสำคัญ : การศึกษาการบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล

Abstract

This research had the objectives to study and to compare the opinions on the state of execution according to the principles of good governance, classified by the status of the respondents, and the size of the educational institution, and to study recommendations for development of execution according to the principle of good governance by educational institution administrators under Office of Secondary Education Service Area 21. The sample comprised 132 educational institution administrators, teacher representatives in the basic education institution committees, and the chairpersons of the basic education institution committees, obtained through simple random sampling, and educational institution was used as sampling unit. The sample size was determined according to Krejcie and Morgan table. The instruments used consisted of a 5-level rating scale questionnaire, and an interview form. For the questionnaire, the discrimination power of the items ranged between .20 to .85, and the total reliability of the questionnaire was .96. The statistics employed included percentage, mean, standard deviation. F-test (one-way ANOVA) was used in hypothesis testing. Paired comparison according to Scheffe's method was also used.

The results are as follows:

1. The state of execution according to the principles of good governance by educational institution administrators under Office of Secondary Education Service Area 21 was found to be, on the whole, in the high level. Ranked from high to low according to the value of the mean, the principles are in the following order: the principle of morality; the principle of responsibility; the principle of cost-effectiveness; the principle of the rule of law; the principle of accountability; and the principle of participation.

2. The comparison state of the execution according to the principles of good governance by educational institution administrators under Office of Secondary Education Service Area 21 reveals that personnel with different status and in educational institution of a different size had different opinion on the execution according to the principles of good governance by educational institution administrators under Office of Secondary Education Service Area 21, with statistical significance at .05 level.

3. Recommendations for development of execution according to the principle of good governance by educational institution administrators under Office of Secondary Education Service Area 21 are as follows: under the principle of the rule of law, working in educational institutions should follow laws, rules, and regulations; under the principle of morality, educational institution administrators must perform their duty right and be a good example for the personnel in the educational institution; under the principle of accountability, there should be planning of work, and a clear internal audit system of the educational institution must be organized and all parties can examine it; under the principle of participation, the basic educational institution committee should participate in the execution according to their prescribed roles; under the principle of responsibility, there should be clear organization of the administrative structure and job description for personnel to follow; under the principle if cost-effectiveness, there should be effective controlling, directing and following up of expenditure according to the plan in order to obtain cost-effectiveness and benefit.

Keyword : A Study of Execution, Good Governance

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 78 รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มีการพัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพคุณธรรมและจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ จัดระบบราชการและงานของรัฐอย่างอื่นเพื่อให้การ

จัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วม รวมทั้งดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมายที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตรวจสอบ เพื่อให้การบริหารเป็นไปตามหลักนิติธรรม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร . 2551: 47)

การศึกษามีความสำคัญในการพัฒนาประเทศ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานที่จะนำไปสู่การพัฒนาคน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2552 ได้กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ภายใต้อำนาจหน้าที่ของ 6 หลัก ได้แก่ หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักคุณธรรม การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนี้เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดยุทธศาสตร์ไว้ในแผนปฏิรูปราชการ 4 ปี (พ.ศ. 2552-2555) ด้านการพัฒนาระบบบริหารจัดการและกฎหมายด้านการศึกษาที่มีเป้าประสงค์ให้ระบบบริหารงานมีคุณภาพและมาตรฐานตามหลักธรรมาภิบาลเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาได้รับการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเพิ่มมากขึ้น(สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2554: 6) ผู้บริหารสถานศึกษาซึ่งมีหน้าที่บริหารการศึกษาในโรงเรียน จึงต้องนำหลักว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ซึ่งเรียกว่า “ธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการบริหารและจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นบุคคลสำคัญในการดำเนินการบริหารการศึกษาในฐานะผู้บังคับบัญชาหน่วยงานและเป็นผู้นำนโยบายการจัดการศึกษาไปปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543: 53) ดังนั้นจึงควรมีคุณลักษณะของผู้ที่จะนำพาองค์กรสู่ประสิทธิภาพและประสิทธิผล (สมชาย เทพแสง .2544 : 24

ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้นำหลักการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษามากน้อยเพียงใด เพื่อเป็นข้อมูลเสนอให้ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ใช้ในการปรับปรุง พัฒนาการบริหารงานสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1.เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามสภาพและขนาดสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

สมมติฐานการวิจัย

บุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันและมีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 แตกต่างกัน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากร ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 56 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 56 คนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 56 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 132 คนได้มาโดยการใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน(Krejcie and Morgan) (สุรวัต ทองบุ. 2550: 217) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 44 คน ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 44 คนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 44 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพ แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และ ขนาดสถานศึกษา แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ สถานศึกษาขนาดเล็ก สถานศึกษาขนาดกลางและ สถานศึกษาขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ประกอบด้วยหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวิธีดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 56 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 56 คน ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 56 คนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 56 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มโดยการใช่สถานศึกษาเป็นหน่วยสุ่ม กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน(Krejcie and Morgan) (สุรวาท ทองบุ. 2550 : 217) และเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 44 คน ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาจำนวน 44 คนและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 44 คน

2. เครื่องมือรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 สอบถามสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสำรวจ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 เพื่อขอความร่วมมือในการออกหนังสือไปยังโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 นำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเองเพื่อขอความร่วมมือแจกและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้ง นัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ขอรับแบบสอบถามคืนกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 132 ชุดคิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบเอฟ (One –way ANOVA) และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ระยะที่ 2 ศึกษาข้อเสนอแนะในการพัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยการสัมภาษณ์

1. **กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ** ผู้ที่ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัด จำนวน 9 คน

2. **เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล** เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาต้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดแนวทางในการจัดสร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหาที่กำหนด สร้างประเด็นคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่เหมาะสม นำประเด็นคำถามเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาปรับปรุง แก้ไข และให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแก้ไขประเด็นคำถามที่คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เสนอแนะ เลือกประเด็นคำถามที่เหมาะสมเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นได้ทำการถอดเทปและสรุปตามประเด็นการสัมภาษณ์

5. ข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ โดยวิธีการตีความและสร้างข้อสรุป

6. การนำเสนอข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำเสนอในรูปแบบของการพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาและประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21

2.1 เมื่อพิจารณาตามสถานภาพ พบว่าสถานภาพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันสูงกว่าผู้บริหารสถานศึกษา และ ผู้แทนครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 เมื่อพิจารณาตามขนาดสถานศึกษา พบว่าผู้ปฏิบัติงานสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันสูงกว่าผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่

การอภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับของค่าเฉลี่ย จากมากไปน้อยคือ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใสและหลักการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรินทร์ ส่งแสง (2549 : 51) ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อยู่ในระดับมากถึง 6 ด้าน เรียงลำดับ ดังนี้ หลักคุณธรรม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า ผลการศึกษาเป็นดังนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาและส่วนต่างๆที่เกี่ยวข้องได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษา ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้ความสำคัญต่อการบริหารการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 มีนโยบายการบริหารจัดการศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล มีการกระจายอำนาจและสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษาในสังกัด เพื่อสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพมาตรฐานตามจุดมุ่งหมายของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 โดยได้ส่งเสริมให้สถานศึกษาและบุคลากรในสังกัดปฏิบัติตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2542 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ การจัดทำสารสนเทศเพื่อให้ผู้บริหารและบุคลากรได้เกิดความรู้และเข้าใจ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้สถานศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติการที่สอดคล้องกับเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาเองและเผยแพร่ให้ประชาชนได้ทราบ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้สถานศึกษาในสังกัดจัดวางระบบควบคุมภายใน มีการพัฒนาระบบและรายงานผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา

2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามสถานภาพ พบว่า สถานภาพที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิม เทียงสงค์ (2549 : 82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาเป็นดังนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 21 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและความจำเป็นในการนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารและจัด

การศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียน เพื่อให้การบริหารการศึกษาสอดคล้องตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ที่มีเจตนารมณ์ให้ทุกกระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการถือปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าว

2.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงไปหาค่าเฉลี่ยต่ำ คือ โรงเรียนขนาดใหญ่ โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดเล็ก สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร พุดมี (2551 : 127) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 พบว่า สถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจากการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันนั้นความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้มากน้อยแตกต่างกันเพราะสถานศึกษามีจำนวนบุคลากร วัสดุ-อุปกรณ์ งบประมาณที่แตกต่างกัน โรงเรียนขนาดใหญ่ มีจำนวนบุคลากรในการปฏิบัติงานจำนวนมากกว่า มีการทำงานอย่างเป็นระบบ การจัดการที่มีแบบแผน มีงานที่รับผิดชอบชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลจากการวิจัยการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ ดังนี้

1.1 การปฏิบัติงานในสถานศึกษาควรยึดและปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับของราชการ กำหนดภารกิจและหน้าที่แต่ละตำแหน่งให้มีความชัดเจน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติหน้าที่ โดยยึดมั่นในความถูกต้อง เป็นแบบอย่างที่ดีแก่บุคลากรในสถานศึกษา มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาความดีความชอบที่ชัดเจนเป็นธรรมเพื่อถือปฏิบัติ

1.3 ควรมีการวางแผนการปฏิบัติงานและจัดระบบการตรวจสอบภายในสถานศึกษาให้ชัดเจน และทุกฝ่ายตรวจสอบได้

1.4 ควรส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ เปิดโอกาสให้ชุมชนร่วมแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะ

1.5 ควรมีการจัดองค์กรและโครงสร้างการบริหารงานที่ชัดเจน บุคลากรควรตระหนักในการปฏิบัติงานหน้าที่ความรับผิดชอบ

1.6 ควรมีการควบคุม กำกับติดตามการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดความคุ้มค่า

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเรื่องที่เหมาะสมควรดำเนินการวิจัยต่อไป ดังนี้

2.1 ควรวิจัยเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการทำงานแบบมีส่วนร่วมในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

2.2 ควรวิจัยเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิม เทียงสงค์.(2549). การศึกษาพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กาฬสินธุ์เขต 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. (อัตสำเนา).
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2554). แผนปฏิบัติการราชการประจำปี 2554. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2551) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ : สำนักการพิมพ์ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา : เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- สมชาย เทพแสง. (2544). “แบบของผู้บริหาร,” วารสารวิทยาชารย. 100(1) เมษายน.
- สุรวาท ทองบุ. (2550). การวิจัยทางการศึกษา. มหาสารคาม : อภิชาติการพิมพ์.
- สุรินทร์ ส่งแสง. (2549). ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราง เขต 2 วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช. (อัตสำเนา).
- อัมพร พุดมี. (2551). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 2 วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (อัตสำเนา).

